

Що стосується неузгодженості положень окремих статей КПК України, які регламентують участь законного представника неповнолітнього підозрюваного, то ми вже звертали на це увагу в юридичній літературі [5, с. 134–138].

Список бібліографічних посилань: 1. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 11.10.2019). 2. Кримінальний процесуальний кодекс : наук.-практ. комент. : у 2 т. Т. 2 / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. Харків : Право, 2012. 664 с. 3. Про деякі питання здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх : інформ. лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 18.07.2013 № 223-1134/0/4-13 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1134740-13> (дата звернення: 11.10.2019). 4. Про практику здійснення судами кримінального провадження щодо неповнолітніх : інформ. лист Вищ. Спеціаліз. суду України з розгляду цивіл. і кримін. справ від 16.01.2017 № 223-66/0/4-17 // Ліга-Закон : сайт. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/VRR00215> (дата звернення: 11.10.2019). 5. Лукашкіна Т. В., Гуртієва Л. М. Деякі проблемні питання законодавчого регулювання кримінального провадження щодо неповнолітніх (в світлі дії принципу правової визначеності). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного інституту. Серія «Юриспруденція»*. 2019. № 37. С. 134–138. URL: <http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc37/35.pdf> (дата звернення: 11.10.2019).

Одержано 14.10.2019

УДК 393.14

Микола Володимирович ДЕМЕНТЬЄВ,

аспірант Харківського науково-дослідного

інституту судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса

ПРИНЦИПИ ОЦІНКИ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Оцінка доказів – найважливіша складова процесу доказування у кримінальному судочинстві. Завдання оцінки представлених доказів має місце поряд із завданням збирання необхідних відомостей щодо обставин кримінального правопорушення. Оцінка доказів необхідна для дотримання законності, прийняття обґрунтованих дій

у кримінальному провадженні, в якості основи винесення остаточного процесуального рішення – вироку.

Оцінка доказів – це завершальний елемент процесу доказування. Вона тісно пов'язана з збиранням і перевіркою доказів. Оцінка доказів має місце протягом усього процесу доказування, але особливу роль вона відіграє при прийнятті підсумкових рішень на стадіях кримінального судочинства. Оцінка доказів, на відміну від інших складових процесу доказування, є логічним, розумовим процесом, але має і правовий аспект. При цьому слід зазначити, що оцінка доказів проводиться як в відношенні кожного з представлених доказів, так і щодо всієї сукупності зібраних доказів.

Оцінка доказів, як елемент процесу доказування, є розумовою, логічною діяльністю, має на меті визначення допустимості, належності, достовірності, достатності кожного доказу для встановлення обставин, що входять до предмету доказування. Оцінка полягає у визначенні: 1) чи відносяться докази до даної справи (належність); 2) отримані вони способом, встановленим законом та із зазначених в законі джерел (допустимість); 3) чи достатня сукупність доказів для правильного процесуального рішення; 4) чи є вони достовірними, тобто правильно, адекватно відображають матеріальні і нематеріальні сліди злочину.

Особливе значення оцінка доказів має в стадії судового розгляду. Ця стадія практично не характеризується збиранням доказів. В ході судового розгляду процес доказування здійснюється в основному в формі перевірки та оцінки поданих доказів. При цьому суддя має особливий статус серед суб'єктів доказування. Саме його діяльність, перш за все, пов'язана з оцінкою представлених сторонами доказів у кримінальний провадження. Ця оцінка здійснюється на основі досліджених в судовому засіданні доказів. Вона дає можливість зробити головний висновок про доведеність чи недоведеність фактів, що відносяться до обставин, які встановлюються.

Для практичного втілення у правозастосовну діяльність способів оцінки доказів важливе значення має визначення принципів цієї оцінки. У кримінальному процесуальному законі немає визначення поняття принципів оцінки доказів. В юридичній літературі система і зміст принципів оцінки доказів, які запропоновані різними авторами, не збігаються й трактуються по-різному. Зазначимо, що принципи оцінки доказів тісно пов'язані з принципами кримінального процесу в цілому. Тому можна прийти до висновку, що принципи оцінки доказів – це теоретично обґрунтовані і законодавчо закріплені керівні (основоположні) засади, які виражають сутність оцінки доказів і визначають конкретність, внутрішню узгодженість і доброякісність наявних достовірних відомостей

про факти злочинної події, їх допустимість та належність до провадження, достатність усієї сукупності встановлених фактичних даних для досягнення істини під час розслідування.

Аналіз чинного кримінального процесуального закону (ст. 9 та ст. 94 КПК України) дозволяє визначити систему принципів оцінки доказів, яка включає наступні положення:

- 1) при оцінці доказів необхідно керуватися законом;
- 2) ніякі докази для суду, прокурора, слідчого не мають наперед встановленої сили. Свобода в оцінці доказів гарантується законом;
- 3) суддя, прокурор, слідчий оцінюють докази за своїм внутрішнім переконанням. Суд в оцінці доказів не пов'язаний з висновками, зробленими під час досудового розслідування;
- 4) внутрішнє переконання ґрунтується на оцінці сукупності розглянутих доказів. Внутрішнє переконання – не безконтрольне, це не довільна думка тих чи інших осіб, його обґрунтованість повинна і може бути перевірена за матеріалами кримінального провадження;
- 5) кожний доказ підлягає оцінці з точки зору належності, допустимості, достовірності, а всі зібрані докази в їх сукупності – достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення. Оцінка доказів повинна бути заснована на розгляді всіх фактичних даних в їх сукупності і викладена у формі мотивованого висновку про те, чому одні докази покладені в основу рішення, а інші відкинуті;
- 6) оцінка доказів суддею, прокурором, слідчим повинна бути всебічною, повною та неупередженою.

Можна стверджувати, що тільки дана система принципів оцінки доказів найбільш повно і всебічно відображає її основні риси та зміст.

Одержано 16.10.2019

УДК 343.13:[347/965:347.2](477)

Ольга Василівна ДУДКО,

*аспірант наукової лабораторії з проблем протидії злочинності
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ*

ЗАХИСТ АДВОКАТОМ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА АРЕШТОВАНЕ МАЙНО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Арешт майна (глава 17 КПК), як захід забезпечення кримінального провадження, має певні особливості, обумовлені, насамперед, з'ясуванням доцільності обмеження окремих майнових прав